

Příjmy a platby do rozpočtu EU

Obsah:

ÚVOD	3
Z ČEHO JE TVOŘEN ROZPOČET EU	4
JAKÉ JSOU VÝDAJE ROZPOČTU EU	4
ČISTÁ POZICE ČR OD JEJÍHO VSTUPU DO EU	6
VÝŠE PŘÍJMŮ ČR A SOUSEDNÍCH STÁTŮ	7
VÝŠE POVINNÝCH PLATEB ČR A SOUSEDNÍCH STÁTŮ	9
PROVOZNÍ ROZPOČTOVÁ BILANCE ČR A SOUSEDNÍCH STÁTŮ	10
ZÁVĚR	11
ZDROJE	12

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: VYBRANÁ TÉMATA
Název: Příjmy a platby do rozpočtu EU	Typ edice: online, ISSN 2533-414X
Autoři: Krček, T.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3
Číslo: Vybraná témata č. 03/2018	První vydání edice: leden 2005
Datum: březen 2018	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
Rozpočet EU; povinné platby; příjmy z rozpočtu EU;	Jazyk: CZ
Visegrádská čtyřka; Německo; Rakousko	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Studie reflektuje výši povinných plateb, příjmů a provozní rozpočtovou bilanci od roku 2004 do roku 2016, respektive 2017. Zaměřuje se na Českou republiku, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Německo a Rakousko. Za relevantního ukazatele považuje komparaci výše příjmů a výdajů na jednoho obyvatele ve zkoumaných státech. Čistými příjemci jsou země Visegrádské čtyřky, čistými plátcí Německo a Rakousko.

Obsah

ÚVOD.....	3
Z ČEHO JE TVOŘEN ROZPOČET EU.....	4
JAKÉ JSOU VÝDAJE ROZPOČTU EU.....	4
ČISTÁ POZICE ČR OD JEJÍHO VSTUPU DO EU.....	6
VÝŠE PŘÍJMŮ ČR A SOUSEDNÍCH STÁTŮ.....	7
VÝŠE POVINNÝCH PLATEB ČR A SOUSEDNÍCH STÁTŮ.....	9
PROVOZNÍ ROZPOČTOVÁ BILANCE ČR A SOUSEDNÍCH STÁTŮ.....	10
ZÁVĚR.....	11
ZDROJE.....	12

Úvod

Význam Evropské unie spočívá zejména v hlubší integraci mezi jednotlivými členskými státy a tento způsob spolupráce reflektuje rozpočet EU. Z něj jsou financovány výdaje sloužící ke zvýšení prosperity regionů EU a ke snížení rozdílů mezi nimi. Tento princip dobře vystihuje problém mezi efektivností a rovností, který se zabývá odstraňováním chudoby či vyrovnáváním nerovností, a přístup k jeho řešení určuje koncepci ekonomiky veřejného sektoru.

Mezi efektivností a rovností existuje substituční vztah. Poměrně přesně tento aspekt vyjadřuje J. Stiglitz¹ v knize *Ekonomie veřejného sektoru*: „*I když je výsledek fungování tržních mechanismů efektivní, může docházet k případům, kdy je výsledné rozdělení příjmů velmi nerovnoměrné. Jedním z hlavních cílů vlády je proto ovlivnění rozložení příjmů ve společnosti. (...) Abychom dosáhli vyšší rovnosti, musíme se vzdát části efektivnosti. (...) Například progresivní zdanění příjmů, které snižuje nerovnosti ve společnosti, snižuje podněty ke zvyšování pracovní výkonnosti, čímž snižuje efektivnost.*“²

Rozpočet EU výrazně podporuje zemědělství, životní prostředí a bezpečnost. Příjmy EU tvoří příspěvky od jednotlivých členských zemí a vlastní zdroje. Výši rozpočtu určuje strop vlastních zdrojů, který byl rozhodnutím o vlastních zdrojích z roku 2014 stanoven na **1,23 % hrubého národního důchodu EU v položkách na platby a 1,29 % hrubého národního důchodu EU v položkách na závazky**. Tento strop je respektován při tvorbě víceletého finančního rámce (respektive finanční perspektivy) i při přijímání ročních rozpočtů.

Každoroční rozpočet respektuje limity dohodnuté v příslušném finančním rámci. Je to z toho důvodu, aby byly plánované výdaje pokryty plánovanými příjmy.

¹ Americký ekonom, profesor Columbijské univerzity a nositel Nobelovy ceny za ekonomii.

² Stiglitz, J.: *Ekonomie veřejného sektoru*, Grada Publishing, Praha, 1997, s. 123-4

Víceletý finanční rámec je přijímán ve formě **meziinstitucionální dohody** mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU. První víceletý finanční rámec byl naplánován na pět let, od roku 1993 na sedm let. Přijetím **Lisabonské smlouvy** se stal součástí primárního práva EU. Po revizi v prosinci 2009 je stanovena minimální délka víceletého finančního rámce na 5 let.³

Z čeho je tvořen rozpočet EU

Příjmy rozpočtu EU tvoří vlastní zdroje (zemědělské dávky, dávky z cukru, příjmy z cla a obchodu se třetími zeměmi vybrané dle společného celního tarifu) a ostatní příjmy. Dále do příjmů spadá **podíl z hrubého národního důchodu (HND) členských států a podíl na dani z přidané hodnoty (DPH)** ve výši 1 % vyměřovacího základu DPH členských států. Mezi ostatní položky patří poplatky vztahující se k fungování Evropského hospodářského prostoru, poplatky za administrativní činnost institucí, daně z příjmu zaměstnanců institucí ES, pokuty, přebytek rozpočtu z předchozího roku.⁴ Význam tradičních vlastních zdrojů (zemědělské dávky, dávky z cukru a cla) neustále klesá. Je to způsobeno vzrůstající soběstačností EU (menším objemem dovozu) a snižováním cel na dovoz do EU.⁵

Největším zdrojem příjmů se stává příspěvek z HND členských států, který nejlépe zohledňuje schopnost zemí platit povinné příspěvky do společného rozpočtu.⁶

Filozofie tvorby rozpočtu se bude po vystoupení Velké Británie z EU zásadním způsobem měnit. Dopředu není možné stanovit, jak se změní a jak tato skutečnost změní výši povinných odvodů a výši příjmů.⁷

Jaké jsou výdaje rozpočtu EU

Roční výdaje společného rozpočtu EU tvoří 1 % HND EU (tj. přibližně 235 eur na osobu). Výdaje plynou do oblasti zemědělství a životního prostředí, na snižování rozdílů mezi státy či regiony EU a posilování jejich rozvoje (podpora konkurenceschopnosti, výzkumu, vzdělávání) a na zajištění bezpečnosti a stability uvnitř Evropské unie a mimo ni. Vyšší podporu v období 2014-2020 obdrží programy Erasmus+, Tvůrčí Evropa nebo Horizont 2020. Nově vzniklé programy na podporu

³ Rozpočet EU, [cit. 13. 2. 2018] Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8877/sekce/rozpocet-eu/>

⁴ „Aby bylo financování Evropských společenství nezávislé na vůli vlád jednotlivých zemí, byl rozhodnutím Rady ze dne 21. dubna 1970 zaveden systém vlastních zdrojů. Ten měl tři pilíře - zemědělské dávky, cla a podíl na dani z přidané hodnoty. První dva jmenované pilíře se též označují jako tradiční vlastní zdroje. Podíl na dani z přidané hodnoty se z technických důvodů začal vybírat až od roku 1980. Jeho maximální výše byla stanovena na 1 % vyměřovacího základu DPH členských států, přičemž tento základ nesměl přesáhnout 55 % HNP jednotlivých zemí. V roce 1988 byl zaveden čtvrtý vlastní zdroj rozpočtu - příspěvek z HNP (od roku 2002 z HND) členských států. Jeho výše je stanovena takovým způsobem, aby dorovnal předpokládané výdaje rozpočtu, které nelze pokrýt prvními třemi zdroji.“ Ondřej Krutílek, CDK, Příjmy rozpočtu EU, [cit. 14. 2. 2018] Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/>

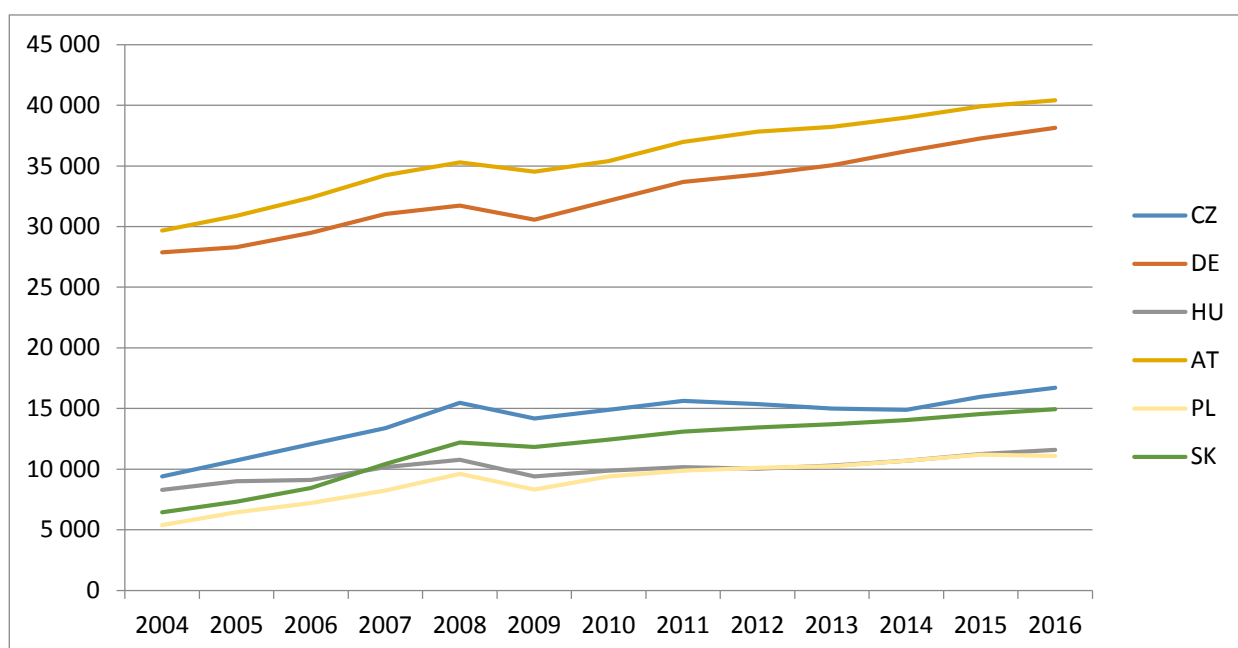
⁵ „Při výběru zemědělských dávek a cel zůstává 20 % částky (do roku 2002 to bylo 10 % a do roku 2013 25 %) členskému státu, který výběr provádí, je význam této příjmové složky pro rozpočet EU malý. Zdroj podíl na DPH byl zaveden v roce 1979 a tvořil přes 30 % rozpočtu. Rozhodnutím ze dne 7. května 1985 byla maximální výše tohoto zdroje stanovena na 1,4 % vyměřovacího základu (oproti původnímu 1 %), v druhé polovině 80. let 20. století podíl na DPH představoval 50 až 60 % rozpočtu a v roce 1986 to bylo 66 %. Kritika ukazovala na to, že dani z přidané hodnoty jsou nejvíce zatíženy chudé státy. Z tohoto důvodu se snížila hranice ze 1,4 % až na 0,5 % (od roku 1999) a velikost vyměřovacího základu byla omezena na maximálně 50 % HNP členského státu.“ Ondřej Krutílek, CDK, Příjmy rozpočtu EU, [cit. 14. 2. 2018] Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/>

⁶ Tamtéž.

⁷ V květnu 2018 představí Komise návrh na budoucí financování rozpočtu EU. Návrh bude reflektovat vystoupení Velké Británie z EU. Aktuální vývoj v této oblasti sleduje Parlamentní institut v rámci pravidelných přehledů ekonomických událostí v EU, které jsou dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=12>

malých a středních podniků COSME a nástroj pro propojení Evropy (CEF) orientující se na investice do dopravní, energetické a telekomunikační infrastruktury, bude ze zdrojů EU také podpořen. Programy, které EU podporuje, jsou zveřejněny na webových stránkách Komise.⁸ O výdajích rozhodují Rada EU a Evropský parlament (dle návrhu Evropské komise). Výdaje ročního rozpočtu stanovuje víceletý finanční rámec (určuje závazné limity, které nesmí být v jednotlivých letech překročeny). Výdaje rozpočtu jsou rozděleny do následujících okruhů: 1) inteligentní růst podporující začlenění (zahrnuje konkurenci pro růst a zaměstnanost⁹ a hospodářskou, sociální a územní soudržnost¹⁰), 2) udržitelný růst: přírodní zdroje, 3) bezpečnost a občanství, 4) vyrovnávací náhrady¹¹, 5) globální Evropa, 6) správa.¹²

Graf 1: Hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele v letech 2004 – 2016, v eurech

Zdroj: Eurostat, [cit. 27. 2. 2018] Dostupné z <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Z grafu č. 1 je patrný diametrální rozdíl v hodnotě hrubého domácího produktu (HDP) na jednoho obyvatele. Graf udává, kolik připadá HDP na hlavu v České republice, Maďarsku, Slovensku, Polsku, Německu a Rakousku v eurech v letech 2004 až 2016. Zde vidíme, že Německo a Rakousko dosahují více než dvakrát vyšší HDP na obyvatele než Česká republika. Obě země jsou čistými plátcy, odvedou do rozpočtu EU více peněz, než z něj čerpají. Naproti tomu Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko jsou od vstupu do EU čistými příjemci.

Stiglitz ukazuje vztah mezi efektivností a rovností na paretoevském přístupu.¹³ Ten udává rovnovážný stav společnosti nebo jedince pomocí jednoduchého grafu (vizte graf 2: Optimalizace

⁸ European Commission, Programmes [cit. 14. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/mff/programmes/index_en.cfm#iter

⁹ Podpora výzkumu a inovací, dopravy, telekomunikací ale i vzdělávání a odborné přípravy.

¹⁰ Zvýšení konkurenceschopnosti méně rozvinutých regionů a členských států nebo meziregionální spolupráce.

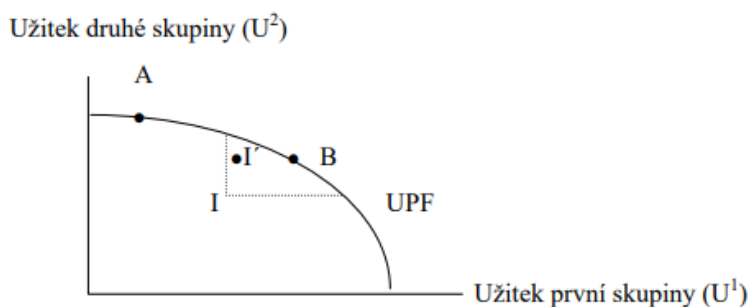
¹¹ Tento dočasný mechanismus garantuje Chorvatsku (novému členskému státu EU od roku 2013), aby v prvních letech finančního rámce nepřispívalo do rozpočtu více, než z něj přijímá.

¹² Ondřej Krutílek, CDK, Výdaje rozpočtu EU [cit. 14. 2. 2018] Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje-rozpocet-eu/>

¹³ „Paretoevský přístup nám bohužel nedává žádný návod, jak porovnávat rozdílné alokace zdrojů, které leží na hranici užitekových možností, například body A a B. Nemůžeme tedy říci, zda je bod A výhodnější než bod B, nebo naopak. Nemůžeme také zodpovědět otázku, zda je výhodnější snížit současné nebo budoucí sociální dávky. Nemůžeme ani

rozdělení užitků), který ukazuje, že optimum neexistuje pouze jedno a společnost může dosáhnout více optimálních situací. Avšak jestliže se chce mít někdo ve společnosti lépe, činí to na úkor druhého. Odvádění povinných plateb do rozpočtu EU a čerpání finančních prostředků můžeme chápat jako krok k rovnosti, která není vždy efektivní, ale zároveň představuje racionální řešení.

Graf 2: Optimalizace rozdělení užitků

Zdroj: Valenčík, R., Základy ekonomie produktivní spotřeby, [cit. 14. 2. 2018] Dostupné z http://kvf.vse.cz/storage/1168949017_sb_valencik.pdf

Čistá pozice ČR od jejího vstupu do EU

Na grafu č. 3: *Vývoj čisté pozice České republiky v letech 2004 – 2017* můžeme vidět, že Česká republika od začátku vstupu do Evropské unie vždy získala z rozpočtu EU více, než odvedla. Toto souvisí také s výší HDP na hlavu, jak bylo uvedeno v předchozí kapitole. **Příjmy z rozpočtu mají rostoucí trend, stejně jako výše odvodů** (výši odvodů se detailně zabývá následující subkapitola). V roce 2011 vidíme, že se čistá pozice České republiky snížila. V tomto roce získala Česká republika z rozpočtu EU 72,5 mld. Kč, do rozpočtu odvedla 41,7 mld. Kč a obdržela o 30,7 mld. Kč více, než zaplatila. Výsledná čistá pozice za rok 2011 byla o 17 mld. Kč nižší než v roce 2010. Pokles byl zapříčiněn pozastavením certifikace, a tímto také plateb z evropského rozpočtu z důvodu problémů u vybraných operačních programů.¹⁴ Dále byla provedena ze strany ČSÚ revize národních účtů, na základě které musela ČR v prosinci 2011 dodatečně odvést téměř 5 mld. Kč. Revize se týkala období 2002-2010 a s ohledem na zvýšení HND musela ČR do rozpočtu EU doplatit rozdíl, který v období 2004-2010 díky nižšímu vykazování HND neodvedla.¹⁵

Pokud se blíže podíváme na uplynulé dva roky, tedy na období 2016 až 2017 zjistíme, že Česká republika v roce 2016 **odvedla na povinných platbách do evropského rozpočtu 44,2 mld. Kč**, současně z rozpočtu EU **získala 123,8 mld. Kč. Čistý příjem činil 79,6 mld. Kč.** Příznivé saldo v sobě reflektuje příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti¹⁶ a příjmy¹⁷ ze Společné zemědělské

ohodnotit posun z bodu pod hranicí užitkových možností (bod I) na bod ležící na hranici užitkových možností, ale ne napravo a nahoře od bodu I (bod A). Takže ačkoli alokace A je paretoovsky optimální, kdežto alokace I ne, nemůžeme říci, zda je bod A výhodnější než bod I, nebo zda je tomu naopak.“

¹⁴ Týkalo se OP Doprava, OP Životní prostředí (tvořilo 40 % celkové alokace) a ROP Severozápad Ústeckého a Karlovarského kraje.

¹⁵ Pozice vůči rozpočtu EU za rok 2011 – ČR čistým příjemcem o více než 30 mld. Kč [cit. 12. 2. 2018] Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-01-26-tiskova-zprava-5149-5149>

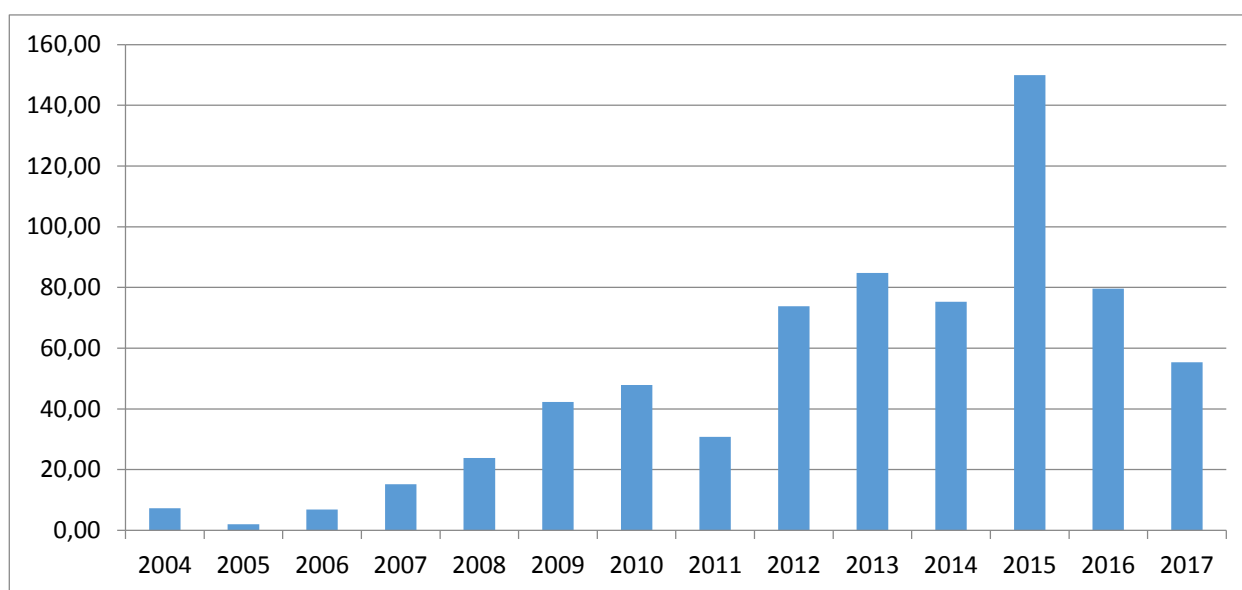
¹⁶ V období 2007-2013 obdržela Česká republika peněžní prostředky ve výši 88 mld. Kč.

¹⁷ Ze společné zemědělské politiky získala finanční prostředky ve výši 32,3 mld. Kč.

politiky.¹⁸ Za rok 2017 získala Česká republika z rozpočtu EU **příjmy ve výši 97,9 mld. Kč** a do rozpočtu **odvedla 42,4 mld. Kč**. I pro tento rok obdržela ČR více finančních prostředků, než kolik odvedla, a to **o 55,4 mld. Kč**. V uplynulých letech 2015 a 2016 se soustřeďovaly příjmy plateb z dočerpávaného programového období 2007-2013. V roce 2017 značnou část příjmů z EU tvořily finance z nově nabíhajícího programového období 2014-2020. Stejně jako v roce 2016, také v roce 2017 získala ČR **nejvíce příjmů ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti** ve výši 64,1 mld. Kč a příjmy ze Společné zemědělské politiky ve výši 29,4 mld. Kč.

Česká republika od 1. května 2004 do 31. prosince 2017 zaplatila 515,8 mld. Kč, získala 1211 mld. Kč a dosáhla **kladného salda ve výši 695,5 mld. Kč**. Čistou pozici si ČR udržuje díky příjmům ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a příjmům ze Společné zemědělské politiky. Dlouhodobý postupný nárůst odvodů České republiky primárně reflektuje rostoucí objem rozpočtu EU a dlouhodobé posilování ekonomické vyspělosti ČR v rámci EU.¹⁹

Graf 3: Vývoj čisté pozice České republiky v letech 2004 – 2017, v mld. Kč

Zdroj: Česká republika získala v roce 2017 z rozpočtu EU o 55,4 mld. Kč více, než zaplatila, [cit. 9. 2. 2018] Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/ceska-republika-ziskala-v-roce-2017-z-ro-30913>

Výše příjmů ČR a sousedních států

Zkoumané údaje zahrnují tři programová období, první do roku 2006. V tomto období vstoupila Česká republika k 1. květnu 2004 do Evropské unie. Druhé **programové období 2007 – 2013** ukázalo, jak umí státy využít dotace, které Evropská unie rozděljuje. V současné době je realizováno **programové období 2014 – 2020**. Grafická znázornění ukazují, že státy Visegrádské čtyřky dostávají díky přerozdělování finančních prostředků více, než kolik odvádějí. Údaje je potřeba **sledovat vždy za celé programové období, nikoli za příslušný rok**. Je to z toho důvodu, že mohou nastat v některém roce korekce (způsobí je například revize národních účtů), a země obdrží více či méně finančních prostředků, než kolik je plánováno.

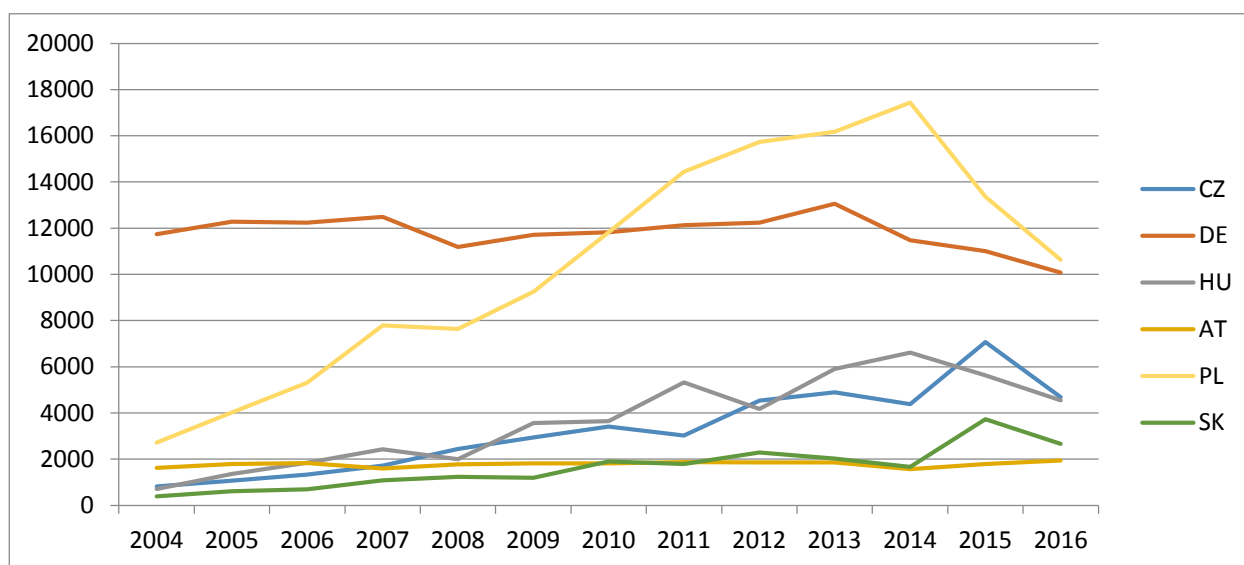
¹⁸ Česká republika získala v roce 2016 z rozpočtu EU o 79,6 mld. Kč více, než zaplatila [cit. 9. 2. 2018] Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/cr-ziskala-v-roce-2016-o-79-mld-vice-27395>

¹⁹ Česká republika získala v roce 2017 z rozpočtu EU o 55,4 mld. Kč více, než zaplatila, [cit. 9. 2. 2018] Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/ceska-republika-ziskala-v-roce-2017-z-ro-30913>

Významným prvkem financování vybraných priorit hospodářské politiky České republiky se staly projekty podpořené ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. V letech 2007 – 2013 byly zastoupeny projekty v oblastech dopravy, školství, vědy, výzkumu a životního prostředí.²⁰

Za toto programové období získala Česká republika alokaci ve výši přes 26 mld. eur a stala se „papírovým“ premiantem v objemu finančních prostředků na jednoho obyvatele. Čerpání bylo problematické, jelikož aranžmá čtyřadvaceti operačních programů a osmnácti řídicích orgánů bylo komplikované. Kritika přicházela i z Evropské komise. V programovém období 2014–2020 dochází ke změnám, které reputaci Česka v EU zlepšují. Počet operačních programů je snížen a vytvořil se integrovaný regionální operační program (IROP). Celková alokace je odhadována na 22 mld. eur.²¹

Graf 4: Celkové příjmy v letech 2004 – 2016, v mil. eur

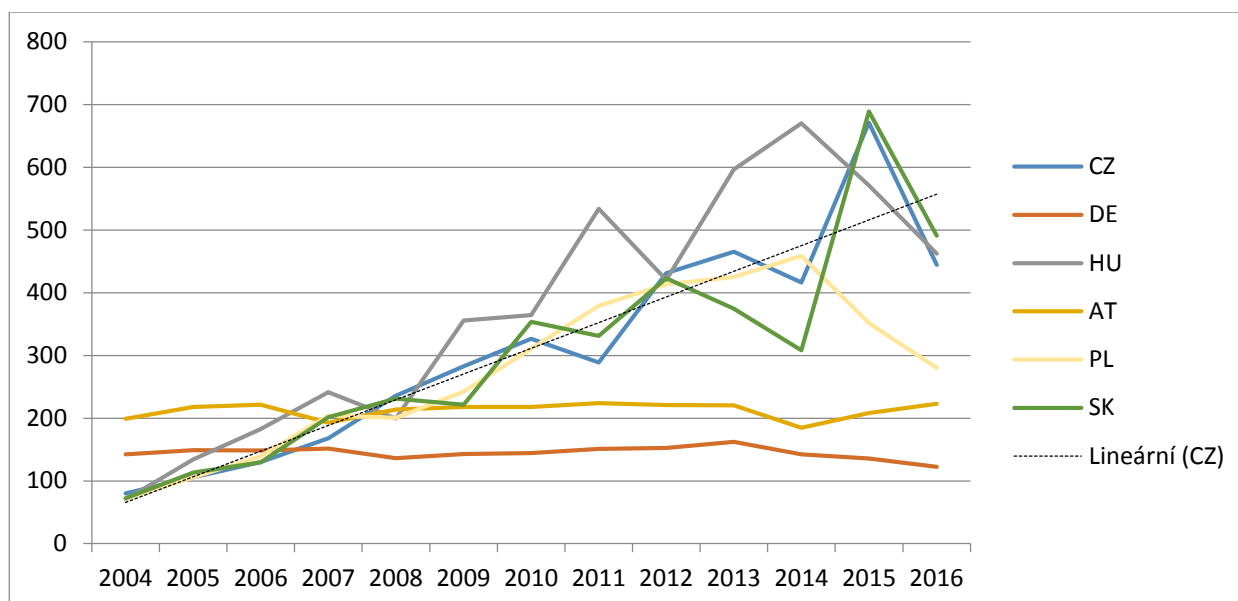
Zdroj: EU expenditure and revenue 2014-2020, [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

V grafu č. 5 jsou uvedeny příjmy na jednoho obyvatele za období 2004 – 2016, v eurech. Dle údajů můžeme pozorovat trendy z hlediska příjmů na jednoho obyvatele, ale **není možné za jeden konkrétní rok objektivně posoudit, zda stát obdržel více finančních prostředků než druhý**. Do výše peněz se promítnou aktuální projekty financované EU, rozpočtový rámec a také doučtování z minulých let, které nelze předem predikovat. Z údajů je patrné, že nejméně finančních prostředků z rozpočtu EU na jednoho obyvatele obdrží Německo a Rakousko. Zatímco Česká a Slovenská republika dostanou v posledním programovém období v průměru na jednoho občana více než 450 euro (záleží na konkrétním roce), Německo získá lehce nad 100 eur, Rakousko okolo 200 eur. Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko vykazují v příjmech každým rokem výkyvy s rozdíly až 300 euro na osobu. Nejvhodnější je **posuzovat vždy celé programové období, nikoli příslušný rok**.

²⁰ Hovorka P., Kůs J., Čerpání prostředků z fondů EU za programové období 2007-2013 [cit. 12. 2. 2018] Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2014/cerpani-prostredku-z-fondu-eu-za-program-18232>

²¹ ČR a strukturální fondy [cit. 12. 2. 2018] Dostupné z <https://www.euroskop.cz/8640/sekce/cr-a-strukturalni-fondy/>

Graf 5: Příjmy v letech 2004 – 2016, v eurech na jednoho obyvatele

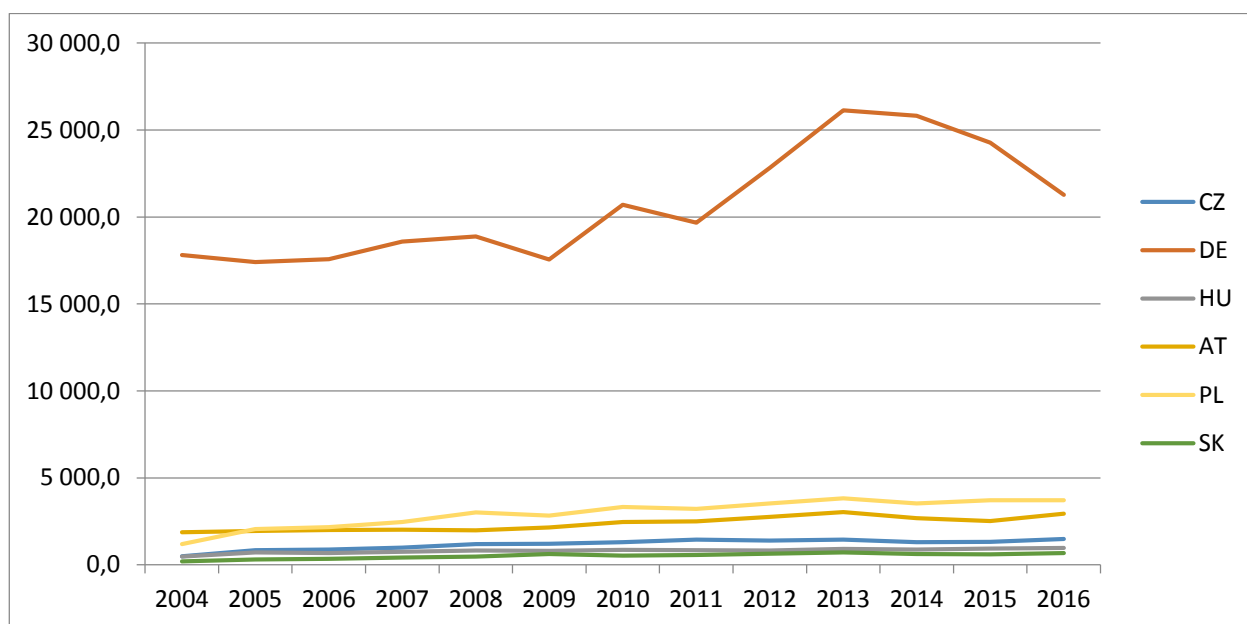

Zdroj: Vlastní výpočty z Eurostat, [cit. 19. 2. 2018] Dostupné z http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_gind&lang=en, EU expenditure and revenue 2014-2020, [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

Výše povinných plateb ČR a sousedních států

Z grafu vidíme, že nejvíce povinných odvodů (v absolutní hodnotě) plyne ze sousedního **Německa, které je čistým plátcem**,²² naopak **nejvíce příjmů inkasuje Polsko**. Výše odvodů má mírně rostoucí trend v České republice, Polsku, Maďarsku a na Slovensku. V Německu je kolísavá, přesto země platí do rozpočtu EU několikanásobně více, než ostatní státy.

Graf 6: Povinné odvody v letech 2004 – 2016, v mil. eur

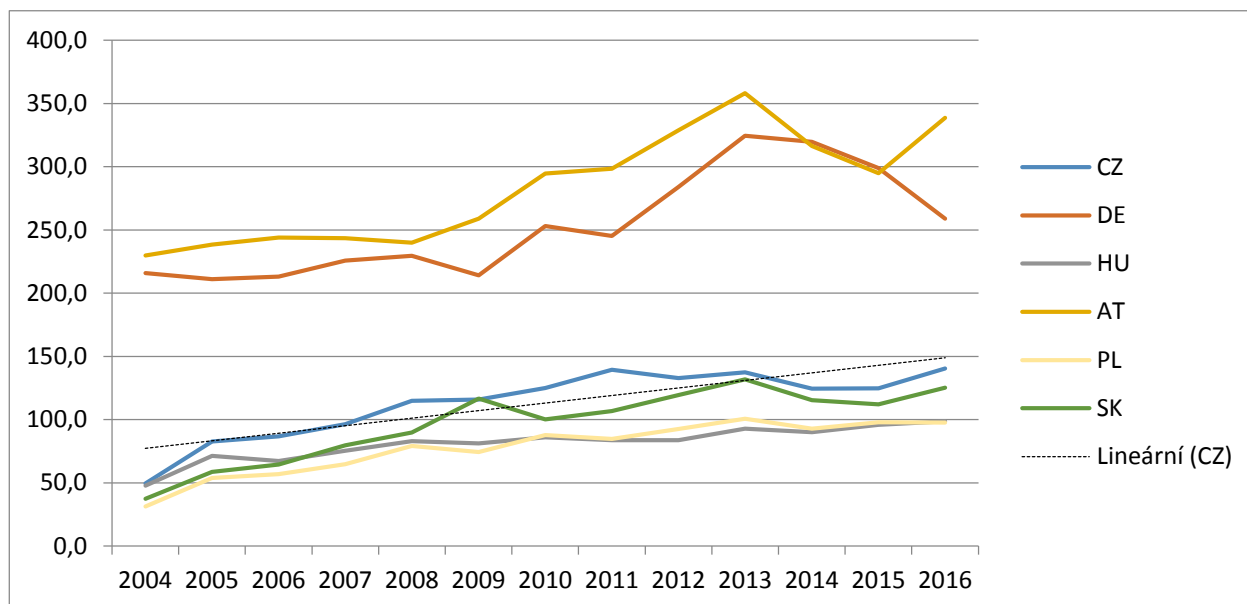

Zdroj: EU expenditure and revenue 2014-2020, [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

²² Čistým plátcem je také Rakousko.

Ke srovnání lépe poslouží hodnoty na jednoho obyvatele. V grafu č. 7 můžeme pozorovat, že nejvíce finančních prostředků na jednoho obyvatele odvede Rakousko, jelikož jeho HND na hlavu je nejvyšší z šesti zkoumaných států. Výše povinných odvodů se skládá z řady faktorů a Rakousko odvádí prakticky za celou sledovanou periodu, vyjma let 2014 a 2015 nejvíce ze všech. V posledních letech mají odvody na jednoho obyvatele mírně vzrůstající tendenci, vyjma Německa, kde trend klesá.

Graf 6: Povinné odvody v letech 2004 – 2016, v eurech na jednoho obyvatele

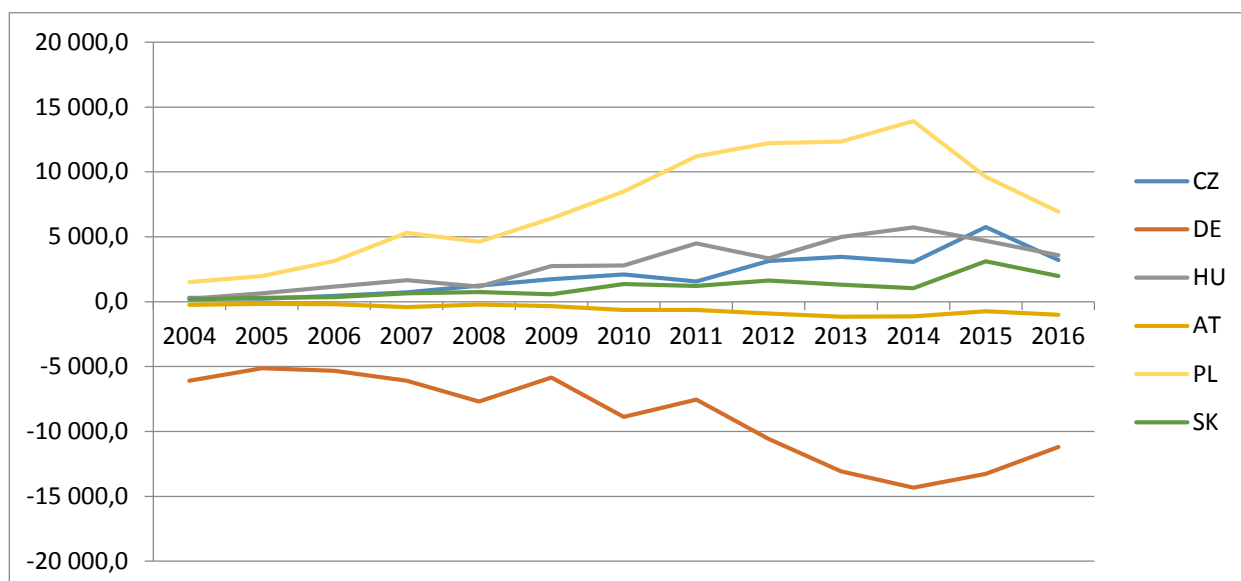

Zdroj: Vlastní výpočty z Eurostat, [cit. 19. 2. 2018] Dostupné z http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_gind&lang=en, EU expenditure and revenue 2014-2020, [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

Provozní rozpočtová bilance ČR a sousedních států

Provozní rozpočtová bilance, rozdíl mezi příjmy a výdaji v jednom roce, je u zemí Visegrádské čtyřky od roku 2004 do roku 2016 kladná. Zápornou bilanci vykazuje Rakousko a Německo. Z grafu vidíme, že nejméně z přerozdělovacího systému profituje Německo a Rakousko, v absolutní hodnotě. Nejvíce (v absolutní hodnotě) získá Polsko.

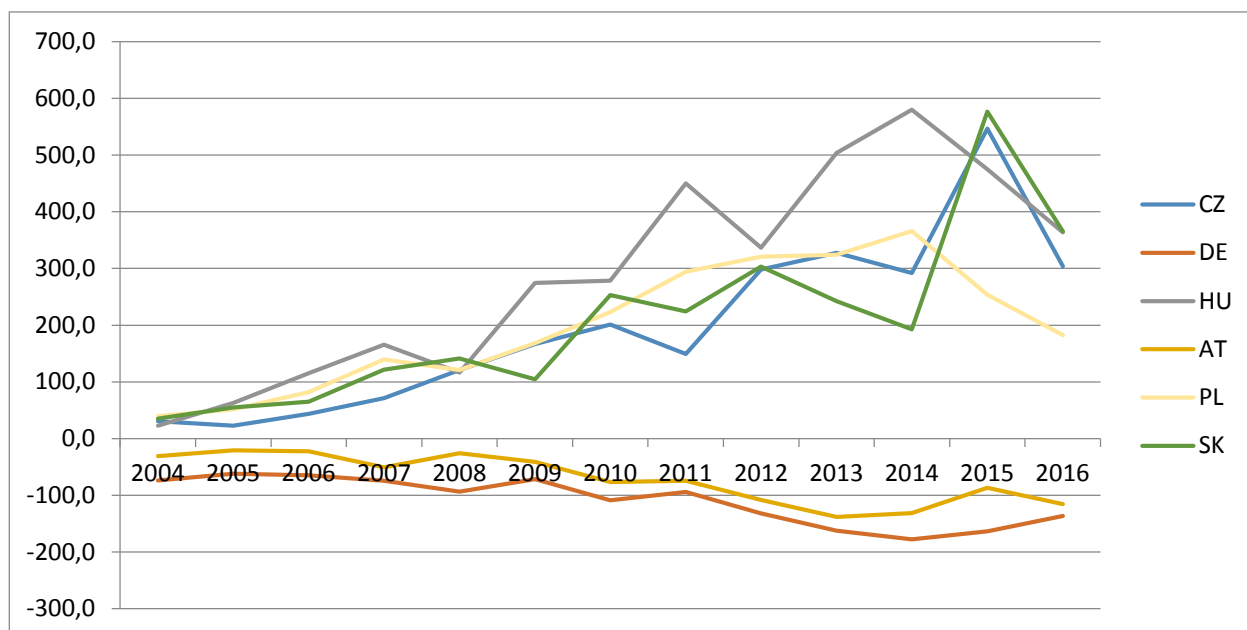
Graf 8: Provozní rozpočtová bilance v letech 2004 – 2016, v mil. eur

Zdroj: EU expenditure and revenue 2014-2020, [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

Polsko, Slovensko, Maďarsko a Česká republika jsou čistými příjemci, Rakousko a Německo jsou čistými plátcí a rozpočtová bilance dosahuje záporných hodnot. Komparaci příjmů a výdajů, tedy provozní rozpočtovou bilanci, můžeme lépe porovnat na grafu, který udává hodnotu čistého příjmu na jednoho obyvatele. Zde vidíme, že si Česká republika, Slovensko a Maďarsko stojí velmi podobně, čistý příjem Polska je nižší, i když absolutní rozpočtová bilance byla nejvyšší ze všech sledovaných zemí. Nejméně profituje Německo a Rakousko.

Graf 7: Provozní rozpočtová bilance v letech 2004 – 2016, v eurech na jednoho obyvatele

Zdroj: Vlastní výpočty z Eurostat, [cit. 19. 2. 2018] Dostupné z http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_gind&lang=en, EU expenditure and revenue 2014-2020, [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

Závěr

Rozpočet EU vychází každý rok z **dohodnutého finančního rámce**. **Přispívá na zemědělství, životní prostředí a bezpečnost**. Příjmy jsou vytvářeny povinnými příspěvky jednotlivých členských zemí a vlastními zdroji.

Česká republika se v porovnání se sousedními zeměmi řadí mezi příjemce, její rozpočtová bilance je kladná a na jednoho obyvatele činí čistý příjem za poslední rok (2016) 304 eur, což je více než v Polsku (182 eur), Německu (mínus 136 eur), Rakousku (mínus 115 eur).

Od 1. května roku 2004 do konce roku 2017 zaplatila Česká republika 515,8 mld. Kč, získala 1,211 bil. Kč a dosáhla kladného salda ve výši 695,5 mld. Kč.

Povinné platby do rozpočtu EU a čerpání peněz můžeme chápat jako krok k rovnosti, která není vždy efektivní, ale zároveň představuje racionální řešení.

Příjmy, povinné platby a provozní rozpočtovou bilanci nemůžeme porovnávat rok od roku, ale vhodnější je pohlížet na hodnoty jako na celek **za celé programové období**. Vhodným ukazatelem pro komparaci příjmů a výdajů mezi státy EU je hodnota na jednoho obyvatele, nikoli absolutní výše příjmů, respektive výdajů, jelikož tvorba rozpočtu a rozdělování finančních prostředků reflektuje počet obyvatel v daném státě.

V současnosti se jedná o podobě financování EU po roku 2020, a to také vzhledem k odchodu Spojeného království z EU. Komise by měla představit svůj návrh víceletého financování v květnu 2018.

Zdroje

EU expenditure and revenue 2014-2020. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

Česká republika získala v roce 2017 z rozpočtu EU o 55,4 mld. Kč více, než zaplatila. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/ceska-republika-ziskala-v-roce-2017-z-ro-30913>

Česká republika získala v roce 2016 z rozpočtu EU o 79,6 mld. Kč více, než zaplatila. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/cr-ziskala-v-roce-2016-o-79-mld-vice-27395>

Stiglitz, J.: Ekonomie veřejného sektoru, Grada Publishing, Praha, 1997, s. 123-4

Euroskop, Rozpočet EU. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8877/sekce/rozpocet-eu/>

Euroskop, Ondřej Krutílek, CDK, Příjmy rozpočtu EU. Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/>

European Commission, Programmes. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/budget/mff/programmes/index_en.cfm#iter

Euroskop, Ondřej Krutílek, CDK, Výdaje rozpočtu EU. Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje-rozpocet-eu/>

Eurostat, Dostupné z:

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_gind&lang=en

Pozice vůči rozpočtu EU za rok 2011 – ČR čistým příjemcem o více než 30 mld. Kč. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-01-26-tiskova-zprava-5149-5149>

Hovorka P., Kůs J., Čerpání prostředků z fondů EU za programové období 2007-2013. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2014/cerpani-prostredku-z-fondu-eu-za-program-18232>

ČR a strukturální fondy. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8640/sekce/cr-a-strukturalni-fondy/>

Valenčík, R., Základy ekonomie produktivní spotřeby. Dostupné z:

http://kvf.vse.cz/storage/1168949017_sb_valencik.pdf